

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Titel:

(Vul hier de publicatietitel van de internetconsultatie in)

Besluit vrij en veilig onderwijs

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

- De PO-Raad
- De VO-raad
- Lerarenorganisaties
- LAKS
- Ouderorganisaties
- Onderwijsinstellingen
- Instrumentenmakers
- De inspectie van het onderwijs
- De Nederlandse arbeidsinspectie
- Caribisch Nederland
- Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- De sociale partners van het primair en voortgezet onderwijs
- Klachtencommissies

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

Alle bovengenoemde partijen

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Er zijn gesprekken geweest met de sectorraden, de Inspectie van het Onderwijs, de Nederlandse Arbeidsinspectie, de Rijksdienst Caribisch Nederland, de sociale partners en de organisaties die de huidige landelijke opererende klachtencommissies in stand houden.

1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

In het Besluit vrij en veilig onderwijs worden drie onderdelen uit het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs verder uitgewerkt:

1. De toezending van de resultaten van de leerlingmonitor veiligheid op school aan de Inspectie van het Onderwijs (vanaf nu: inspectie).
2. De inhoud, doelgroep en afnamefrequentie van de personeelsmonitor veiligheid op school, die scholen op grond van het wetsvoorstel moeten gaan afnemen;
3. De deskundigheid van de leden en de wijze van behandeling van klachten door landelijke klachtencommissies, waarbij scholen zich op grond van het wetsvoorstel moeten aansluiten.

De beleidskompasvragen worden per onderdeel behandeld.

1. Toezending van de resultaten van de leerlingmonitor

Het bevoegd gezag is verplicht om de resultaten van de leerlingmonitor aan de inspectie toe te zenden. Doordat er geen nadere regels zijn gesteld over de wijze waarop het bevoegd gezag aan deze verplichting dient te voldoen, doen niet alle schoolbesturen dit op efficiënte en eenduidige wijze. Dit heeft tot gevolg dat het toezicht op de uitvoering van de monitor een onnodige uitvoeringslast met zich meebrengt voor de inspectie. Met het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs is daarom voorzien in een grondslag om bij amvb nadere eisen te stellen aan de toezending van de resultaten van de monitor door het bevoegd gezag aan de inspectie.

2. Personeelsmonitor veiligheid op school

De personeelsmonitor heeft tot doel om ervoor te zorgen dat het bevoegd gezag integraal zicht heeft op de veiligheid op school. De monitoring van de veiligheid op school van leerlingen vindt op gestructureerde en eenduidige wijze plaats via de leerlingmonitor veiligheid op school. Voor het in kaart brengen van de veiligheid op school is echter niet alleen de veiligheidsbeleving van leerlingen relevant, maar ook die van het personeel. Met het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs is daarom een monitoringsverplichting geïntroduceerd voor het onderwijspersoneel. Om de uitvoerbaarheid en de effectiviteit van de monitor te waarborgen is er met het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs in de sectorwetten voor het funderend onderwijs een grondslag opgenomen om bij amvb regels te stellen aan de monitor onderwijspersoneel ten aanzien van de inhoud, doelgroep en de frequentie van de afname.

3. Landelijke klachtencommissies

Het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs verplicht scholen om zich aan te sluiten bij een landelijke klachtencommissie. De onafhankelijkheid, professionaliteit en kwaliteit van de landelijke klachtencommissies is essentieel voor een gedegen klachtafhandeling. Het is daarom van belang om deze te borgen. Daarom is er in het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs een grondslag opgenomen om nadere voorschriften te stellen aan de deskundigheid van de leden van landelijke klachtencommissies en de wijze van behandeling van klachten.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Zie 1a.

c) Wat is de omvang van het probleem?

1. Toezending van de resultaten van de leerlingmonitor

Het aandeel schoolbesturen dat de resultaten van de leerlingmonitor niet op efficiënte en eenduidige wijze aan de inspectie toezendt is op zich beperkt, maar brengt wel een aanzienlijke uitvoeringslast met zich mee voor de inspectie. Als besturen blijken te ontbreken in dataleveringen kan het nu voorkomen dat de resultaten wel zijn opgestuurd, maar dan bijvoorbeeld niet digitaal.

2. Personeelsmonitor veiligheid op school

Bij inwerkingtreding van het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs zijn alle scholen in het funderend onderwijs verplicht om de veiligheid van het personeel te monitoren. De noodzaak om de uitvoerbaarheid en effectiviteit van de monitor te waarborgen geldt dan ook voor het gehele funderend onderwijs.

3. Landelijke klachtencommissies

Bij inwerkingtreding van het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs zijn alle scholen in het funderend onderwijs verplicht om zich aan te sluiten bij een landelijke klachtencommissie. De noodzaak om de onafhankelijkheid, professionaliteit en kwaliteit van de landelijke klachtencommissies te borgen geldt dan ook voor het gehele funderend onderwijs.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

1. Toezending van de resultaten van de leerlingmonitor

Op dit moment zijn er geen nadere regels gesteld over de wijze waarop het bevoegd gezag aan deze verplichting dient te voldoen. Hierdoor doen niet alle schoolbesturen dit op efficiënte en eenduidige wijze. Dit heeft tot gevolg dat het toezicht op de uitvoering van de monitor een aanzienlijke en onnodige uitvoeringslast met zich meebrengt voor de inspectie.

2. Personeelsmonitor veiligheid op school

Uit evaluatie van de Wet veiligheid op school volgt de aanbeveling om de veiligheidsbeleving van het onderwijspersoneel jaarlijks te monitoren, zo mogelijk integraal met de monitoring van leerlingen. Dit ten behoeve van integraal veiligheidsbeleid voor leerlingen en personeel.

3. Landelijke klachtencommissies

Op dit moment zijn scholen nog niet verplicht om zich bij een landelijke klachtencommissie aan te sluiten. Uit onderzoek naar het klachtenstelsel blijkt dat de professionaliteit en onafhankelijkheid van landelijke klachtencommissies als beter wordt ervaren dan die van interne of lokale klachtencommissies.¹ Daarom wordt deze verplichting vastgelegd in het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs. Daarbij acht de regering het noodzakelijk om de onafhankelijkheid, professionaliteit en kwaliteit van landelijke klachtencommissies te borgen.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

¹ Regioplan (2022). *Klachtenstelsel po en vo: nader onderzoek 2022*, bijlage bij *Kamerstukken II, 2021/22, 29240*, nr. 126.

1. Toezending van de resultaten van de leerlingmonitor

Als de overheid niets doet, blijft de huidige situatie in stand waarin niet alle schoolbesturen de resultaten van de leerlingmonitor op efficiënte en eenduidige wijze toezenden aan de inspectie. De inspectie blijft dan te maken hebben met een aanzienlijke uitvoeringslast.

2. Personeelsmonitor veiligheid op school

Zonder regels ten aanzien van de inhoud, doelgroep en afnamefrequentie van de personeelsmonitor is de uitvoerbaarheid en effectiviteit van de monitor minder goed gewaarborgd. Het zou dan bijvoorbeeld kunnen gebeuren dat scholen het personeel bevragen op een manier die niet aansluit bij de werkwijze t.a.v. de leerlingen. Dit maakt het moeilijk om tot integraal zicht te komen op de veiligheidssituatie op school.

3. Landelijke klachtencommissies

Zonder regels ten aanzien van de deskundigheid van de leden en wijze van behandeling van klachten, zijn de professionaliteit en onafhankelijkheid van landelijke klachtencommissies minder goed gewaarborgd.

2. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

1. Toezending van de resultaten van de leerlingmonitor

Doelstelling van deze maatregel is om het toezicht op de veiligheidsmonitor voor leerlingen efficiënter en effectiever te maken, door eenduidige aanlevering van de resultaten te waarborgen, en daarmee de uitvoeringslast bij de inspectie te verlagen.

2. Personeelsmonitor veiligheid op school

Doelstelling van deze maatregels is om te waarborgen dat de monitor voor het onderwijspersoneel – gezamenlijk met de leerlingmonitor veiligheid op school – gebruikt kan worden voor het vormgeven en evalueren van een integraal en effectief veiligheidsbeleid.

3. Landelijke klachtencommissies

Doelstelling van deze maatregel is om de onafhankelijkheid, professionaliteit en kwaliteit van de landelijke klachtencommissies te borgen.

b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

De doelen dragen bij aan SDG 4: kwaliteitsonderwijs en aan het Brede Welvaart thema 4: onderwijs en opleiding.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Zie 3b.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs vraagt om nadere uitwerking van de hierboven behandelde onderdelen per amvb. Er zijn dan ook geen andere beleidsopties overwogen dan nadere uitwerking per amvb. Voor de precieze inhoudelijke invulling van die nadere uitwerking zijn wel alternatieven overwogen. Voor de personeelsmonitor is bijvoorbeeld overwogen om met de inhoudelijke vereisten aan te sluiten bij de vormen van ongewenst gedrag die tot psychosociale arbeidsbelasting kunnen leiden, zoals die in de Arboret worden onderscheiden en worden gebruikt bij de risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E). Uiteindelijk is hier niet voor gekozen omdat deze aspecten minder goed aansluiten bij het doel van de monitor veiligheid op school om een integraal beeld te geven van de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel. De voorschriften aan de monitor hebben niet alleen betrekking op ongewenst gedrag, maar ook op gevoelens van onveiligheid (ervaren veiligheid) en welbevinden. Dat geeft een breder beeld van de veiligheidsbeleving op school. Bovendien wordt door dezelfde voorschriften te stellen aan de inhoud van personeelsmonitor als aan de inhoud van de leerlingmonitor geborgd dat de resultaten optimaal met elkaar kunnen worden vergeleken, om zo tot het beoogde integrale beeld van de veiligheidssituatie op school te komen.

Ook is bijvoorbeeld overwogen om een doorzendplicht te regelen voor landelijke klachtencommissies, die zou inhouden dat de commissie de klacht doorzendt naar de beoogde bevoegde commissie, conform de doorzendplicht van bezwaarschriften in artikel 2:3 Algemene wet bestuursrecht. Hier is echter van afgezien omdat het denkbaar is dat een klager niet altijd wil dat zijn of haar klacht doorgezonden wordt aan een andere commissie. Bijvoorbeeld als de klager die commissie niet kent of niet vertrouwt. Bovendien zou deze werkwijze risico's met zich meebrengen voor de bescherming van persoonsgegevens. De inhoud van een klacht zal immers vrijwel altijd persoonsgegevens bevatten.

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

Zie 3b.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Zoals gesteld zijn geen andere beleidsopties overwogen dan nadere uitwerking van de verschillende onderdelen per amvb.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

De verplichte toetsen staan hieronder. Er zijn nog geen uitkomsten van bekend, omdat deze toetsen parallel aan de internetconsultatie lopen.

- U&H-toets bij DUO en de Inspectie van het Onderwijs.
- Regeldruktoets bij het Adviescollege toetsing regeldruk.
- Doenvermogenstoets bij de doenvermogenexpert.
- Adviesaanvraag op het besluit en het opgestelde DPIA bij de Autoriteit Persoonsgegevens

5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

1. Toezending resultaten leerlingmonitor veiligheid op school

Een vaste datum aan het einde van het schooljaar (1 juli) waarop de toezending van de resultaten van de leerlingmonitor sociale veiligheid uiterlijk plaatsgevonden dient te hebben.. De resultaten van de monitor dienen dan in geaggregeerde vorm, dus geanonimiseerd, digitaal naar de inspectie gestuurd moeten worden. Daarnaast wordt vastgelegd welke gegevens aan de inspectie moeten worden gezonden. Het gaat om de gemiddelde scores voor de aandachtsgebieden ervaren veiligheid, feitelijke veiligheid en welbevinden, en een aantal statistische gegevens zoals de spreidingsmaten.

2. Personeelsmonitor veiligheid op school

Ten aanzien van de inhoud van de personeelsmonitor veiligheid op school wordt geregeld dat de personeelsmonitor net als de leerlingmonitor inzicht dient te geven in de aandachtsgebieden ervaren veiligheid, feitelijke veiligheid en welbevinden. Wat betreft de doelgroep is ervoor gekozen dat al het personeel in staat dient te worden gesteld om deel te nemen aan de monitor. Ten aanzien van de afnamefrequentie is gekozen voor tenminste een maal per twee schooljaren.

3. Landelijke klachtencommissies

Wat betreft de deskundigheid van de leden van landelijke klachtencommissies, wordt geregeld dat de voorzitter van de behandelend commissie een jurist dient te zijn. Daarnaast dient de commissie te beschikken over voldoende ervaring en kennis voor een gedegen klachtenbehandeling.

Ten aanzien van de wijze van behandeling van klachten wordt allereerst voorgeschreven dat de klachtencommissie voor de behandeling van iedere ingediende klacht een behandelend commissie aanwijst, die dient te bestaan uit één voorzitter en tenminste twee leden. Daarnaast wordt bij de voorzitter de bevoegdheid neergelegd om af te zien van verdere behandeling van de klacht en zelfstandig in de klacht te voorzien indien de klacht kennelijk (on)gegrond is. Ten derde dient de behandelend commissie de klager en beklaagde in de gelegenheid te stellen om hun zienswijze mondeling toe te lichten. De voorzitter kan besluiten af te zien van mondelinge behandeling van de klacht als daar naar zijn oordeel geen noodzaak bestaat gezien de aard of omvang van de klacht. Ten vierde regelt de amvb een informatieplicht jegens de klager indien de klachtencommissie op grond van de wet een klacht niet in behandeling neemt. Tot slot wordt een verplichting opgenomen om het oordeel en de aanbevelingen van de klachtencommissie te publiceren.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));

- brede maatschappelijke impact?

1. Toezending resultaten leerlingmonitor veiligheid op school

Met de gestelde eisen wordt aangesloten bij de werkwijze waarop nu al de meeste schoolbesturen de resultaten van de leerlingmonitor aan de inspectie toezenden. Van deze schoolbesturen worden dan ook geen extra handelingen vereist en voor andere schoolbesturen worden de eisen uitvoerbaar geacht. De verwachting is dat de toezichtslast en daarmee de regeldruk voor de inspectie zal afnemen, doordat de inspectie niet meer hoeft na te gaan of schoolbesturen de resultaten op een andere wijze dan gevraagd hebben toegezonden.

2. Personeelsmonitor veiligheid op school

Met het voorschrift dat de personeelsmonitor inzicht dient te geven in de aandachtsgebieden ervaren veiligheid, feitelijke veiligheid en welbevinden, wordt aangesloten bij de leerlingmonitor veiligheid op school. Hiermee kan het veiligheidsbeleid integraal worden gezien en vormgegeven. Hierdoor kan naar verwachting meer gericht worden gewerkt aan de veiligheid van het personeel. De gedachte hierachter is dat dit een positieve invloed heeft op de veiligheidsbeleving van het personeel. De keuze om al het onderwijspersoneel (en dus niet alleen het onderwijsgevend personeel) in staat te stellen de monitor in te vullen brengt meer regeldruk met zich mee. Dit wordt echter geoorloofd geacht omdat de veiligheidsbeleving van al het personeel relevant is om tot het beoogde integraal zicht te komen. Door in plaats van een jaarlijkse afnamefrequentie te kiezen voor ten minste eenmaal per twee schooljaren, wordt de regeldruk wel gereduceerd.

3. Landelijke klachtencommissies

De verwachting is dat de afhandeling van de klachten die niet binnen de school kunnen worden opgelost, op een kwalitatief en hoogstaande wijze zal plaatsvinden. Doordat de werkwijze grotendeels aansluit bij de huidige werkwijze van landelijk opererende klachtencommissies, is de verwachting dat de voorschriften goed uitvoerbaar zijn en een zeer beperkte feitelijke toename van de regeldruk met zich meebrengen.

- c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

1. Toezending resultaten leerlingmonitor veiligheid op school

Het vereiste dat de resultaten 'digitaal toegezonden' moeten worden laat enige ruimte voor interpretatie. Er zijn immers verschillende vormen van digitale verzending mogelijk. Risico zou dan ook kunnen zijn dat deze eis niet voldoende duidelijk zou zijn. Daarom zijn ook aanvullende eisen gesteld aan de wijze van aanleveren.

2. Personeelsmonitor veiligheid op school

Doel van de personeelsmonitor veiligheid op school is om – gezamenlijk met de leerlingmonitor – tot een integraal beeld van de veiligheid te komen. Een risico zou kunnen zijn dat de resultaten van de personeelsmonitor daar onvoldoende aan bijdragen. Om dit te voorkomen is ervoor gekozen om qua inhoud aan te sluiten bij de aandachtsgebieden van de leerlingmonitor, zodat de resultaten optimaal kunnen worden vergeleken.

Een ander risico is dat onvoldoende personeelsleden de monitor invullen, waardoor de resultaten geen betrouwbaar beeld geven. Dit risico wordt naar verwachting gemitigeerd met het voorschrift dat de monitor tenminste eenmaal per twee schooljaren dient te worden afgenomen, en dus niet jaarlijks. De verwachting is hierbij dat er meer animo zal zijn om deel te nemen aan de monitor.

3. Landelijke klachtencommissies

Uit onderzoek blijkt zoals gesteld dat de professionaliteit en kwaliteit van de landelijke klachtencommissies als beter wordt ervaren dan die van regionale en interne klachtencommissies. Een mogelijk risico zou kunnen zijn dat de gestelde voorschriften indruisen tegen de huidige, bewezen werkwijze van de landelijke klachtencommissies waardoor de professionaliteit en kwaliteit van de klachtenbehandeling afneemt. Om dit te voorkomen is zoveel mogelijk aangesloten bij de werkwijze zoals die reeds door landelijke opererende klachtencommissies wordt gebezigd.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

De maatregelen in deze amvb zullen betrokken worden bij de evaluatie van de Wet vrij en veilig onderwijs.